

Pakistan doet er wél toe, we hebben de schreeuw van het volk wel degelijk gehoord

De hulp aan het getroffen Pakistan komt dan toch op gang. Even leek het of de wereld doof zou blijven voor de schreeuw van een moegetergd volk, in de greep van het islamisme en de Taliban. Als er een manier is om te vermijden dat Pakistan een tweede Afghanistan wordt, dan is het wel door te tonen dat we wel degelijk geven om het lot van die miljoenen mensen die, van onderwijskansen en toekomstperspectief zijn verstoken.



In het overstromde Pakistan worden zo'n vier miljoen kinderen bedreigd door buikgriep en ademhalingsproblemen. © Belga

WAAROM RAKEN DE PAKISTAANSE MODDERSTROMEN ONS NIET?

Duizenden doden, miljoenen slachtoffers. Dat was midden augustus de verschrikkelijke balans van de overstromingen na de hevige en aanhoudende moessonregens in Pakistan. Nu hulpverleners en verslaggevers stilaan de getroffen regio's bereiken, wordt de onmetelijke omvang van de ramp pas duidelijk. Eric Dayal, coördinator noodhulp van Caritas Pakistan, waadde zelf door het water om slachtoffers op afgelegen plaatsen te bereiken. „In Sibi in het bisdom Quetta trof ik mensen aan in afschuwelijke omstandigheden. Ze hadden alles verloren. Ongeveer tachtig procent van de huizen was weggespoeld. Je zag enkel bergen modder. Sommige mensen waren geëvacueerd met helikopters, anderen zochten hogerop veiligere oorden. Ze kregen voedsel van de regering, soms één keer per dag, soms niets. Ze waren de wanhoop nabij. Ze trokken aan mijn hand en smeekten om drinken en eten. Ze weigerden verder te trekken, omdat ze terug wilden naar hun huizen. Dat is immers alles wat deze arme mensen bezitten. Daardoor blijven ze kamperen in het vuile water. Hun kinderen zwemmen erin, met alle risico's op gezondheidsproblemen zoals diarree, huidproblemen en slangenbeten.” Ondertussen duurde het drie weken alvorens Caritas International, Dokters van de Wereld, Handicap International, Unicef en Oxfam Solidariteit de handen in elkaar sloegen in een consortium met het gezamenlijke rekeningnummer 12-12. Ook het publiek liet het massaal afweten. Zowat alle

ngo's hadden een tekort aan middelen om de nodige hulpgoederen aan te schaffen. Hoe kwam dat? Johanna Vanraes van Caritas International, de Belgische tak van het Caritasnetwerk dat vanaf het begin te hulp snelde met hygiënekits en tabletten om het water te zuiveren: „We zijn op zoek naar zo'n 4,3 miljoen euro. Tot op heden kregen we nog maar weinig giften. Half augustus stond de teller op 60.000 euro, inclusief giften van de Vlaamse bisdommen. Concreet betekent dat een schamele 10.000 euro giften van privépersonen. In vergelijking met de aardbeving in Haïti kwam de hulpverlening traag op gang.” Waarom spreken Pakistani in het hooggebergte minder aan dan de ravage op de idyllische Thaise stranden na de tsunami? Speelde de negatieve beeldvorming van dit islamitische land, dat een eigen kernwapenarsenaal uitbouwt en waar de radicaal islamitische Taliban aan een opmars bezig is, mee? „Het is zeer moeilijk in te schatten welke factoren speelden”, stelt Vanraes. „Toen we een oproep lanceerden na de aardbeving die eind 2005 Kasjmir, ten noordoosten van Pakistan, zwaar trof, kregen we wel massaal respons. Maar toen was het winter, nu is het zomer. De mensen zijn op vakantie. Het nieuws gaat aan hen voorbij.”

„Bovendien zijn er tot op heden relatief weinig doden, in tegenstelling bijvoorbeeld tot de tsunami in Azië, maar dit kan snel veranderen, zodra er een epidemie uitbreekt”, vreesde Jos De Voogd van Cordaid Nederland, de Caritastak van onze noorderburen. „Voeg daarbij de vele berichten over corruptie in het land. En over een president die het niet nodig vond om zijn trip in Europa te onderbreken. Waarom zouden wij ons er dan druk over maken?” De Voogd wijst ook de glijdende schaal van de overstromingen met de vinger: „Elk jaar zijn er moessonregens. Pas geleidelijk werd duidelijk dat het ditmaal een heuse catastrofe was die zich mondjesmaat uitbreidde om het hele land te treffen als nooit tevoren.” „Doorgaans leidt een ramp altijd tot extra giften”, weet Johanna Vanraes. „Maar als de beeldvorming niet eenduidig is, zijn de mensen verward en geven ze minder.” En intussen staat de arme Pakistaanse burgers het water aan de lippen. Letterlijk en figuurlijk.

Giften zijn welkom op rekeningnummer 000-0000041-41 van Caritas International met vermelding 'overstromingen Pakistan' of op 12-12 van het consortium.

Ilse VAN HALST

'HIER GEEN RELIGIEUZE MINDERHEDEN'

Januari 2010. Imran Masih, een 26-jarige christen uit Faisalabad wordt veroordeeld tot levenslange gevangenisstraf op basis van de wet tegen heiligschennis. Hij had een paneel met koranverzen erop gebruikt als scherm in zijn badkamer. Februari. Een christen uit Lahore krijgt hetzelfde vonnis, terwijl zijn familieleden bedreigingen ondergaan en onder druk worden gezet om zich te bekeren tot de islam. Juli. Fanatieke moslims vallen een christelijke wijk in Waris Pura (Faisalabad) aan. De dag daarop worden twee broers uit de wijk vermoord. Op 11 augustus, Dag van de Religieuze Minderheden, viel er weinig te vieren in Pakistan. Hoe erg is het gesteld met de verdraagzaamheid tegenover christenen? Pakis-

tankenner Marc Colpaert: „Religieuze spanningen zijn er al sinds het ontstaan van Pakistan in 1947. Bij de onafhankelijkheid werd de Britse kolonie opgesplitst in India en Pakistan. Dat laatste land werd een toevluchtsoord voor moslims, terwijl de hindoes naar India trokken. De christenen in Pakistan behoorden meestal tot de laagste kaste van de bevolking en dat kastensysteem geldt nog altijd.” „Een aantal christenen slaagde er evenwel in zich op te werken tot de lagere middenklasse, dankzij de scholen van missionarissen, parochies die goed functioneren en onderlinge solidariteit. Dit wekt soms jaloezie in de hand. Samen met het opkomende islamisme leidt dit geregeld tot botsingen. De blasfemiewet wordt dan vaak misbruikt om persoonlijke rekeningen te vereffenen of om mensen te dwingen zich tot de islam te bekeren. Christenen in Pakistan zijn het gewend op eieren te lopen. Ze houden zich gedeisd, vallen zo weinig mogelijk op.”

Toch is de onverdraagzaamheid tegenover afwijkende meningen binnen de islam minstens even groot. Zo krijgen sjiïeten en Ahmaddya's evenzeer te maken met achterstelling en vervolging. „Taloo's zijn de mensen die het land willen ontvluchten en dat zijn lang niet alleen christenen”, zegt Colpaert. „Christenen uit de hogere klasse hebben het land overigens al in de jaren 1980 verlaten. Het probleem is dat legergeneraals en democratisch verkozen leiders zestig jaar lang kozen voor een status quo en weinig deden voor de bevolking. Ze hebben de mensen arm en dom gehouden. Die zijn nu extra vatbaar voor de opzweepende taal van de Taliban. Ik maak me geen illusies dat de blasfemiewet, op basis waarvan mensen voor godslastering zelfs de doodstraf kunnen krijgen, snel zal worden afgeschaft. En zelfs al zou dat onder druk van de Verenigde Naties theoretisch gebeuren, dan nog zal hij in de praktijk blijven bestaan.”

Lieve WOUTERS

Blasfemiewet zal nog niet gauw worden afgeschaft. Als het al gebeurt, onder druk van VN, zal het bij lippendienst blijven



Pakistaanse christenen tijdens een gebedswake op Goede Vrijdag in de Sint-Franciscuskerk in Lahore. De christengemeenschap weet dat ze zich best gedeisd houdt. © Belga

ZESTIG JAAR WANBELEID EN WESTERSE DESINTERESSE

Een tweede Afghanistan. Dat is wat voor Pakistan na deze zware natuurramp te vreezen valt. Marc Colpaert leerde het land ruim dertig jaar geleden kennen als journalist voor *Wereldwijd*. Hij reist er nog geregeld heen. Ruim zestig jaar na de onafhankelijkheid blijkt Pakistan een falende staat. Een falende staat met een kernbom, evenwel. „Bij de oprichting van Pakistan was de bevolking, anders dan in India, niet in staat het land te leiden. Het was een land voor de moslims, en die vormden in Brits India de lagere klassen. Zo kwam de macht in handen van een veertigtal rijke families, grootgrondbezitters, de oude elite. In feite bleef het feodale systeem, dat ook de Britse kolonisator niet had afgeschaft, gewoon bestaan. Die elite heeft nooit omgezien naar de bevolking. Er ontstond een graaicultuur. De heersende klasse bestaat uit mensen die opgeleid zijn in het Westen en er familie hebben. Tussen hen en de rest van de bevolking (175 miljoen mensen) gaapt een brede kloof in termen van rijkdom, macht en onderwijs en kansen.” Dictatoriale legergeneraals grepen telkens weer de macht wanneer 'democratisch' verkozen presidenten het te bont maakten. Geen van beide groepen was eropuit een goed functionerende rechtsstaat tot stand te

brennen. „Integendeel, het volk werd dom en arm gehouden. In het begin van de jaren 1970 nationaliseerde premier Ali Bhutto het onderwijs om er vervolgens niet meer in te investeren, een ware ramp voor de ontwikkeling van een middenklasse. Zijn opvolger, legergeneraal Mohammed Zia-ul-Haq, een vrome moslim, liet met Saudische dollars dan weer moskeeën en madrassa's bouwen, waarlangs het wahabisme – dat de letterlijke toepassing van de religieuze wetten van de Koran voorstaat – werd ingevoerd. Die wahabistische levensvisie heeft het moslimextremisme nog versterkt.”

Na Zia-ul-Haq kwam Benazir Bhutto, dochter van de voormalige premier en eerste vrouwelijke premier in een islamitisch land. Haar beleid werd onder meer gekenmerkt door corruptie en vriendjespolitiek. In 1999 greep generaal Pervez Musharraf in. De 'seculiere' dictator kreeg veel steun uit het Westen omdat men Al Qaeda en de Taliban niet kon bestrijden zonder het Pakistaanse leger, dat het grondgebied best kent. Hoewel Musharraf beleid door menig Pakistanen het beste sinds 1947 wordt genoemd, verkeert het land vandaag in de diepste

crisis ooit. De huidige president, Asif Ali Zardari, echtgenoot van de vermoorde Benazir Bhutto, heeft weinig of geen voeling met het volk. Het feit dat hij naar Engeland vertrok en zijn land tijdens de eerste dagen van de natuurramp in chaos achterliet, was tekenend daarvoor. Het machtsvacuüm, dat dus al langer bestaat maar

Talibanisme keert als boemerang terug in gezicht heersende elite

vandaag door de chaos in grote delen van het land nog duidelijker wordt, zou wel eens heel snel kunnen opgevuld worden door islamistische groepen en de Taliban, meent Marc Colpaert. „Een groot deel van de bevolking, en zelfs van het leger, kan zich terugvinden in de ideologie van de Taliban. Waar de meeste Pakistanen altijd intuïtief aanvoelden dat een theocratie geen rechtsstaat tot stand kan brengen, menen velen nu dat de democratie haar kans gehad heeft. De Talibanbeweging zou ervaren kunnen worden als een alternatief.” Zoek in het Pakistaanse verhaal niet naar goeden of slechten. „Het enige wat vaststaat, is dat de elite zichzelf verrijkt heeft, dat het Westen het land niet in beeld wou of kon brengen en dat het islamisme als een boemerang in het gezicht terugkeert.” (LW)